

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 20

Tallinn, 21. mail 1935

Nr. 20

SISU:

CONTENTS:

	Lhk.		Page
PÕLLUMAJANDUS.		AGRICULTURE.	
Taliviljaoraste seisukord ja loodetav saak	366	State of Young Winter Crops and Expected Yield	366
Linakasvatuse laiendamise kavatsusi	367	Plans for Extending Flax Growing	367
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS.		INDUSTRY AND TRADE.	
Väliskaubandus aprillis	368	Foreign Trade in April	368
Raudteede tegevus märtsis	371	Railways Activity in March	371
Lühiuudiseid	372	Sundry Information	372
RAHANDUS.		FINANCES.	
Tulekahjud	372	Fires	372
LAEVANDUS.		SHIPPING.	
Tallinna sadam	374	Tallinn Harbour	374
HINNAD.		PRICES.	
Valuuta hinnad	374	Exchange Rates	374
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.		AGRICULTURAL MARKETS.	
Põllumajanduslik väljaveo	375	Exports of Agricultural Products	375
Võiturg	375	Butter Market	375
Peekoniturg	375	Bacon Market	375
Tapaloomade- ja lihaturg	376	Cattle and Meat Market	376
Kanamunaturg	376	Egg Market	376
Teraviljaturg	377	Grain Market	377
Kartuliturg	377	Potato Market	377
Aedviljaturg	378	Vegetable Market	378
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID.		FOREIGN COUNTRIES.	
Majanduslik olukord Prantsuses 1935 a. esimesel veerandil	378	Economic Conditions in France During the First Quarter of 1935	378
INFORMATSIOONI OSA.		INFORMATION PART.	
Eesti Panga nädalaaruanne	379	Eesti Panga (Bank of Estonia) — Weekly Return	379
VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSA- KONNA TEATED.		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.	
Marjade presermimise ja väljaveo küsimus Inglises	380	Preservation and Export of Berries in England	380
Marjasordid, pakkimisviisid, hinnad Inglises	380	Kind's, Packing Methods and Prices of Berries in England	380
Soome eksportõrde ja importõrde koostöö kor- raldamine	381	Promotion of Cooperation between Importers and Exporters	381
Teravilja küsimusi Tšehhoslovakkias	382	Corn Growing in Czechoslovakia	382
Mõisamaade jaotamisest Leedus	382	Parcelling of Landed Estates in Lithuania	382
Eesti väliskaubanduse bilanss aprillis	383	Estonian Trade Balances in April	383

PÖLLUMAJANDUS

TALVILJAORASTE SEISUKORD JA LOODETAV SAAK (15. MAI HINNANG). STATE OF YOUNG WINTER CROPS AND EXPECTED YIELD. (15 MAY ESTIMATE)

Kaks nädalat tagasi andsime ülevaate oraste seisukorrast. See ülevaade oli koostatud oraste hinnangu andmeil, mis käesoleva aasta kevadel teostati erakorraliselt 30. aprilliks, kuna tavaliselt esimene hindamine sünnib 15. maiks. Selleks ajaks harilikult orased on läinud juba kasvule ja nii võib otsustada, kuidas möödus talvitamine, samuti, millist saaki võib loota nende seisukorra järgi. Käesoleva kevade ilmastik püsis kuni viimaste päevadeni võrdlemisi külmana, mis takistas taimede kasvu ja seetõttu oraste täpsam hindamine 15. mai peale oli mitmel pool raskendatud. Seda märgivad korrespondendid oma hindamisandmetes ja selles mõttes järgmise kuu hinnang 15. juuni peale võib tuua teatud korrektiive. Üldiselt aga viimane oraste hinnang, mis teostati 15. mai peale, annab juba kindlama ülevaate seisukorrast kui eelmine. Eelmisel hindamisel oli tähtaeg väga varane ja hindamine ise sündis lihtsa viiepallise hindeüsteemi järgi, kuna 15. mai hindamisel tarvitati meie tavalist süsteemi, mille kohaselt oraste seisukorra järgi püütakse määrata lähemalt loodetava saagi suurust. Viimane süsteem võimaldab oraseid hinnata täpsamalt ja oraste seisukorda arvutada ümber viimase kümne aasta keskmise saagi protsentides, millest nähtub, kuivõrd orased on üle või alla keskmise.

Oraste seisukorra hinnang 15. mai peale ei toonud paranemist andmesse, vaid seisukord on veelgi nagu pisut kurvem kui eelmistel hindamistel. Üle riigi kõigi hindamiste keskmiselt rukkioraste seisukord on 15% ja nisuoraste isegi 20% alla keskmise. Meil eelmistest aastatest olid nõrgad rukkiorased 1931, mil hinnati neid 15. mai peale ainult 5% alla keskmise. Siis võrdlemisi kesised orased olid 1929. ja 1928. aastatel, kus nad olid ainult paari punkti võrra üle keskmise. Tänavune seisukord võrdub ligikaudu 1926. a. omale, mil oraste seisukorda 15. mai peale hinnati 18% alla keskmise. Teisi nii nõrga rukkioraste seisukorraga aastaid pole olnud sest ajast (1922), kui peetakse hindamisstatistikat. Eelmiste aastatega võr-

reldes seega seisukord on tänavu halvemaid. Kuigi ilmade paranemisega orased võivad parameda, siiski eelmiste aastate kogemustel väga suurt muutust on raske siin oodata. Seda enam, et mitmel pool orastel on hulgalisi hävimisi, kus pole üldse lootust paranemiseks, ja kui tahetakse maast saada saaki, siis olakse sunnitud põllud või nende osad kündma teiste viljade alla.

Seisukord kogu riigis pole aga kaugeltki ühtlane. Selles mõttes suur osa Lõuna-Eestit erineb täitsa Põhja-Eestist. Harilikuks nähtuseks oli meil, et talviljaorased ikalduse aastatel kannatasid enam ikka Lõuna-Eestis, kuna Põhja-Eestist läks see üle kergemalt. Nii oli see 1931. ja 1926. aastatel, kus rukkiorased 15. mai peale Lõuna-Eestis olid kuni 35% alla keskmise. Tänavu on seisukord teisiti. Peakannatajaks osutub Põhja-Eesti, kus näiteks Läänemaal orased on 36% alla keskmise. Teistes Põhja-Eesti maades on seisukord küll pisut parem, kuid siiski jääb see 20—25% alla keskmise. Lõuna-Eesti maadest suuremaks kannatajaks on Pärnumaa, kus orased on 32% alla keskmise, seega Läänemaaga ligidasekt ühel tasemel. Need kaks maad on, kus möödunud sügisel rootsi kärbes tegi hävitustööd kõige suuremal määral. Sellele lisandusid kahjustused kevadisest kuivusest ja öökülmadega vahelduvast ilmastikust. Rootsi kärbse kahjustused avaldusid suuresti veel eriti Harju- ja Järvamaal, siis vähem juba Viljandi- ja Virumaal, kuid täitsa puutumata ei jäänud ükski maa. Kahjustused vähenesid üldiselt läänest idasse, kõige väiksemad olid Kagu-Eesti osas. Seal on nüüd siis ka oraste seisukord teiste maaosadega võrreldes hoopis parem. Korrespondentide hinnangul on oraste seisukord Valga-, Võru- ja Petserimaal 8—10% üle keskmise. Neile maadele lisandub veel Viljandimaa, kus orased 15. mai peale olid 6% üle keskmise. Need hinnangud on maade keskmised, misjuures täitsa loomulikult on ka meis maades kohti, kus orased on paremad ja ka halvemad. Tartumaal kohati leidub häid oraseid (peamiselt keskosas ja vastu Võrtsjärve), kuid üle maa

läbistikku võttes on seisukord 9% alla keskmise. Talinisu orased on peagu üle maa halvemad rukkiorastest. Rukkiorased vähemalt Kagu-Eesti osas on rahuldavas seisukorras, kuna nisuorased on ka siin peagu üldiselt alla keskmise. Seega nisust pole loota selleski osas, mis tuntud meie viljakasvatuse salvena, käesoleva seisukorra järgi rahuldavat saaki. Kõigis teistes osades on talinisu orased kaugelt alla keskmise.

Viljade seisukord 15. mail.

(% viimase kümne a. keskmisest)

State of Crops on May 15. (% Averages of last 10 Years)

	Rukis Rye			Talinisu Winter Wheat			Põlluhein Field Hay	
	1925	1934	1933	1925	1934	1933	1925	1934
Viru	76	113	110	77	111	111	105	109
Järva	75	111	120	66	107	120	95	108
Harju	80	120	116	83	111	112	100	95
Lääne	64	119	104	64	108	94	79	103
Saare	73	111	103	64	98	94	61	102
Pärnu	68	120	115	72	125	114	84	107
Viljandi	100	116	120	95	119	120	95	93
Tartu	91	115	113	92	118	122	94	92
Valga	109	128	115	101	111	111	106	90
Võru	108	130	119	94	123	109	110	114
Peiseri	110	125	120	100	118	101	110	113
Keskmiselt								
Average	85	120	114	80	113	110	98	102
1922	104	—	—	102	—	—	—	—
1931	95	—	—	93	—	—	—	—
1930	121	—	—	111	—	—	—	—
1929	103	—	—	93	—	—	—	—
1928	106	—	—	106	—	—	—	—

Kui oraste seisukord ei peaks paranema, siis käesolevate andmete järgi tänavune rukki- ja talinisu saak kujuneb meil tunduvalt väiksemaks viimaste aastate saakidest. Saakide arvutamisel peale oraste seisukorra peab teadma veel kasvupinda, mille kohta andmed saabuvad alles pärast suiviljakülvi lõpetamist juuni lõpuks. Praegu võiksime kasutada ajutiselt ainult

möödunud aasta andmeid. Kuna korrespondentide teadetel kohati orased on täitsa hävinud, siis kasvupind tõenäoliselt jääb väiksemaks möödunud aastast ja meie praegune saagi eelarvutus võib seetõttu olla enam suurem kui väiksem lõpparvutusest.

Möödunud aasta kasvupinna ja 15. mai oraste seisukorra järgi arvutades võib meie tänavune rukkisaak kujuneda ümmarguselt võttes 150 000 tonni peale. See saak oleks viimase kahe aasta saagist väiksem 70—80 000 tn ehk umbes kolmandiku võrra. Meie rukki normaaltarvitus aastast on olnud keskmiselt 185 000 tn. Järelikult normaaltarvitus katmiseks võib kujuneda kuni 35 000 tn suurune puudujääk, mida tuleb katta eelmiste aastate tagavaradest ja ka teiste viljadega.

Oraste praeguse seisukorra järgi otsustades talinisu loodetav saak kujuneb samuti väiksemaks möödunud aasta saagist. Talinisu loodetavat saaki võib arvata 23 000 tn-le, mis on möödunud aasta saagist väiksem 14 000 tn. Kui arvame, et nisu tarvitus jääb meil endiseks, võiksime suinisu kasvupinda suurendada seevõrra, et kataks talinisu vähenemise. Saagi vähenemise tagajärjel vähenevad ühtlasi müügid ja hinnad võivad näidata tõusu. Kui arvata rukki kg hinnaks 12 snt ja nisul — 15 snt, siis saagi-osa, mille võrra praeguse arvestuse järgi tänavune saak võib kujuneda väiksemaks möödunud aasta saagist, vastab ligemale 12 milj. kr väärtusele.

Kuidaks lõpuks saak kujuneb tegelikult, seda näitavad muudugi järgmiste kuude arvestused. Viimaste päevade muutus ilmastikus paremusele annab lootust, et seisukord enam ei halvene, vaid võib tuua eeltoodud andmetesse paranemist.

LINAKASVATUSE LAIENDAMISE KAVATSUSI.

PLANS FOR EXTENDING FLAX GROWING.

Et linahinnad käesoleval aastal olid head, siis õhutab see kahtlemata suurendama lina kasvupinda käesoleval külvihooajal. Et seisukorra kohta saada selgust, korraldas Statistika keskbüroo oma põllumajanduskorrespondentidelt järelepärimise lina kasvupinna muutmise kavatsuste kohta. Kõikidele, kas

kavatsete lina kasvupinda käesoleval aastal suurendada, vastas jaatavalt 738 korrespondenti ja eitavalt 427 korrespondenti. Antud vastuste hulgas oli jaatavaid 63% ja eitavaid 37%, seega on ümmarguselt 2/3 korrespondentide teadetel kavatsus suurendada lina kasvupinda.

Küsimusele, kuipalju kavatsetakse suurendada lina kasvupinda, saabus väga mitmesuguseid vastuseid. Lina kasvupinna kuni 10% suurendamisest teatas 69 korrespondenti ehk 10% korrespondentide arvust. Lina kasvupinna suurendamisest 10—20% teatas 86 ehk 12% jaatavalt teatanud korrespondentide arvust, 20—25% suurendamisest teatas 150 ehk 22%, 25—33% teatas 160 korrespondenti ehk 23%. Üle 33% lina kasvupinna suurendamise kavatsusist teatas 33% jaatavalt teatanud korrespondentide arvust. Nagu näha, on lina kasvupinna suurendamise kavatsusi väga laialdaselt ja suurendada kavatsetakse ka võrdlemisi tunduvalt.

Lina kasvupinda kavatsetakse suurendada peamiselt linakasvatuse piirkondades; Petserimaal kõige enam, kus 89% teateid andnud korrespondentidest vastas jaatavalt, Võrumaal 88%, Tartu- 85%, Valga- 83%, Pärnu- 82%, Viljandi- 72%, Lääne- 65%, Järva- 51%, Harju- 28%, Viru- 25% ja Saaremaal 9%. Ka

kasvupinna suurendamise kavatsus protsendiliselt läinud aastaga võrreldes on linakasvatuse rajoonides rohkem tähelepanдав. Rohkem kui 25% läinudaastasest lina kasvupinnast kavatses käesoleval aastal kasvupinda suurendada Viljandimaal 63% korrespondentidest, Tartu- ja Valgamaal 62%, Võrumaal 58%, Pärnu- 57%, Harju- 52%, Lääne- 50%, Petseri 40%, Saare- 33% ning Viru- ja Järva- maal 32% jaatavalt teatanud korrespondentidest. Üksikjuhte tuleb ette ka, kus korrespondent teatab, et on kavatsus lina kasvupinda suurendada 2—3 kordselt.

Nagu ülaotodust selgub, kavatsetakse käesoleval aastal lina külvata tublisti rohkem kui läinud aastal. Pidurdavate asjaoludena võib tulla kõne alla ainult paiguti linaseemne puudus ja mõnel pool ka töölispuuduse kartus lina harimisel. Paljud korrespondendid kaebavad, et linakasvatust laiendada pole võimalik oskustööliste puuduse tõttu.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS APRILLIS JA AASTA ESIMESEL NELJAL KUUL 1935.

FOREIGN TRADE IN APRIL AND 1/I—30/IV 35.

Elavus meie väliskaubanduses, mis kestis käesoleva aasta esimesel kolmel kuul, jätkus ka aprillis. Kaupade läbikäik (väärtuse järgi) suurenes võrreldes eelmise aasta aprilliga 3,5 milj. kr ehk 40,2% võrra, millest suurem osa langes väljaveo arvele. Väljavedu kasvas 58,4% ja sissevedu 22,0% — seega kujunes bilanss 1594 tuh. kr võrra aktiivseks (eelmisel aastal 14 tuh. kr).

Peab tähendama ühtlasi, et selline ebarahulik väljaveo kõikumine üksikutele kuudele, nagu käesoleva aasta märtsis ja aprillis (märtsis oli bilanss passiivne 1,6 milj. kr. aprillis aktiivne 1,6 milj. kr.) on tingitud peamiselt olulisemate väljaveoainete ebaühtlasest väljaveo jaotusest kuude kaupa; kuna küsimus seisab vaid selles, missugusele kuule langeb suurem osatähtsus. Enamjaolt on põhjused puhttehnilised. Kord põhjustab sarnase olukorra erakordselt soodus laevaühendus, teinekord takistab kauba saatmist mõne asjaosalise riigi poolt nõuetava vor-

maalsuse täitmine jne. Ka käesoleva aasta aprillis tekkis väliskaubanduse bilansi suur aktiivsus osalt märtsi, osalt aga juba mai arvel.

Väljaveetud kaupade koostises olid osatähtsusest esikohal toor- ja poolvalmisained 46%-ga, teisel toit- ja maitseained 28%-ga ja kolmandal valmissaadused 26%-ga (möödunud aasta aprillis vastavad arvud: 35%, 30% ja 35%). Võrreldes eelmise aasta aprilliga suurenes kõikide rühmade väljavedu (peale elusloomade). Eriti hoogsat kasvu näitas (väärtuse järgi) toor- ja poolvalmisainete väljavedu (111%) — peamiselt tselluloosi (164%) ja lina (476%) arvel, kuna valmissaaduste väljaveo suurenemise (15%) peapõhjuseks olid vineer ja toolipõhjad (67%-ga), puuvillane lõng ja niit (98%-ga) ning puuvillane riie (13%-ga). Toit- ja maitseainete väljaveo kasv (50%) tuleb panna või (44%), munade (154%) ja nisu suurenemise väljaveo arvele.

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — Foreign Trade of Principal Commodities.

	Aprill				1/1 — 30/IV			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934
VÄLJAVEDU — EXPORTS.								
Üldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	30 850	24 979	6 872	4 339	103 312	67 832	21 570	15 139
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	4 045	3 185	1 935	1 294	13 939	7 798	6 026	4 438
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Nisu — <i>Wheat</i>	770	—	148	—	4 170	—	474	—
Kartul — <i>Potatoes</i>	564	1 708	17	62	2 009	2 318	81	87
Või — <i>Butter</i>	782	610	1 002	694	2 169	1 879	8 058	2 264
Munad — <i>Eggs</i> 1000 tk.	3 023	1 233	94	37	8 163	1 818	99	42
	182	74	—	—	190	79	—	—
Liha ja liha kaup — <i>Meat and Meat Products</i>	461	347	380	350	1 590	1 313	1 397	1 452
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	23 370	18 445	3 172	1 503	76 770	47 924	9 852	5 575
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	66	43	96	51	109	200	169	225
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	4 254	10 269	216	312	27 638	17 794	1 479	736
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	10 273	3 911	1 229	466	27 988	17 754	3 229	2 163
Lina ja -takud — <i>Flax and Tow</i>	1 005	294	1 187	206	2 819	1 811	3 307	1 275
Bensiin — <i>Benzine</i>	50	462	18	152	532	781	186	254
Põlevkiviõli — <i>Shale Oil</i>	2 709	1 079	121	56	4 977	2 638	219	147
Kunststavr — <i>Artificial Horn</i>	38	50	80	81	190	171	427	281
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	3 435	3 349	1 758	1 530	12 603	12 110	5 664	5 085
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Vineer ja -toolipõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 763	877	315	189	6 283	4 407	1 216	893
Ajaloho- ja trükipaber — <i>News-a. other Printing Paper</i>	652	601	117	105	2 475	2 362	449	440
Puuv. lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	136	57	362	183	340	188	941	571
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	131	90	440	391	307	314	1 228	1 328
Linane riie jäme — <i>Linens, coarse</i>	44	38	92	65	115	135	241	279
Džnutriie ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sack</i>	188	156	109	90	558	679	330	340
Tsement — <i>Cement</i>	79	714	3	32	349	1 705	15	77
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	226	362	43	73	990	1 147	181	235
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0,1	—	4	—	0,1	—	4	—
SISSEVEDU — IMPORTS.								
Üldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	11	2	16	0,1	17	47	18	4
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	3 023	4 657	399	422	13 827	17 419	1 359	1 916
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Heeringad — <i>Herrings</i>	163	184	19	38	528	881	64	16 1
Sool — <i>Salt</i>	633	2 102	12	25	5 594	6 448	109	121
Suhkur — <i>Sugar</i>	1 986	1 437	204	199	6 408	6 984	670	856
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	10 455	15 024	1 721	1 674	46 523	46 788	6 949	5 670
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	26	41	43	66	155	161	262	249
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	130	43	108	54	523	263	449	269
Džnut — <i>Jute</i>	265	288	68	53	962	778	229	184
Puuvill — <i>Cotton</i>	485	301	630	371	1 814	1 268	2 429	1 497
Vill — <i>Wool</i>	23	23	84	102	127	77	358	273
Kivisüsi ja köks — <i>Coal and Coke</i>	1 974	1 116	27	19	15 688	9 379	863	173
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	531	828	31	53	4 213	4 304	245	292
Bensiin — <i>Benzine</i>	273	208	23	19	1 309	886	112	82
Väetised — <i>Fertilisers</i>	4 801	7 689	292	434	15 468	15 118	955	1 009
Vävel puhastam. — <i>Sulphur unpurified</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	3 469	2 265	3 136	2 223	13 241	9 599	11 647	8 369
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	19	15	322	182	74	66	1 065	838
Villane lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	16	11	113	100	87	88	625	691
Kunstsiidi lõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	24	19	137	114	80	59	471	369
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	1 537	709	230	115	5 766	3 788	916	606
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	51	40	131	105	142	111	428	286
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0,1	0,1	6	6	0,3	0,3	36	2

Sisseveetud kaupade koostises domineerisid valmissaadused 59%-ga, kuna toor- ja poolvalmisainetele langes teine koht 33%-ga ja toit- ja maitseainetele kolmas 8%-ga (möödunud aasta aprillis vastavad arvud: 51%, 38% ja 10%). Võrreldes eelmise aasta aprilliga kasvas valmissaaduste sissevedu, kuna toit- ja maitseainete sissevedu kahanes ning toor- ja poolvalmisainete sissevedu jäi peagu eelmise aasta tasemele. Tugevat kasvu näitas valmissaaduste sissevedu (41%). Tähendatud rühma tähtsamatest ainetest suurenes peamiselt raua ja terase (100%), puuvillase riide (77%), kummi ja kummikaupade (25%), transportvahendite (349%), põllutöomasinate (97%) ning metallkaupade (22%) sissevedu. Toor- ja poolvalmisainete rühmas suurenes: puuvilla (70%), džuudi (17%), toornahkade (100%), kivisöe ja koksi (42%) ning bensiini (21%) sissevedu, kuna toortubaka, villa, petrooleumi ja väetiste sissevedu kahanes. Toit- ja maitseainete rühma kahaneamine (5%) tuleb panna peamiselt soola ja heeringate arvele. Nii langes heeringate sissevedu võrreldes eelmise aasta aprilliga (väärtuse järgi) 66% ja soola sissevedu 52%, kuna suhkru sissevedu jäi peagu eelmise aasta aprilli tasemele.

Käesoleva aasta esimese nelja kuu väliskaubanduse läbikäik (väärtuse järgi) näitas hoogsat tõusu. Võrreldes eelmise aasta esimese nelja kuu andmetega suurenes läbikäik 10,6 milj. kr ehk 34,0% võrra. Samal ajavahemikul kasvas väljavedu 42,5% ning sissevedu 26,0% — seega kujunes käesoleva aasta esimese nelja kuu väliskaubanduse bilanss 1562 tuh. kr võrra aktiivseks, kuna möödunud aasta samal ajal bilanss oli 744 tuh. kr võrra passiivne.

Väljaveetud kaupade koostises on osatähtsusest esikohal toor- ja poolvalmisained 46%-ga, teisel toit- ja maitseained 28%-ga ning kolmandal valmissaadused 26%-ga (vastavad arvud möödunud aastal olid 37, 29 ja 34%). Võrreldes eelmise aasta esimese nelja kuu andmetega suurenes kõikide rühmade väljavedu (peale elusloomade). Toor- ja poolvalmisainete väljavedu kasvas 77%, toit- ja maitseainete 36% ning valmissaaduste väljavedu 11%. Toor- ja pool-

valmisainete rühma tähtsamatest ainetest näitasid hoogsat kasvu eriti lina, metsamaterjal ja tselluloos. Võrreldes eelmise aasta esimese nelja kuu andmetega, kasvas lina väljavedu koguselt 57% ja väärtuselt tunduvalt soodsamate hindade tõttu 159%, kuna tselluloosi väljavedu suurenes püsivate hindade juures peagu võrdsele nii koguselt kui väärtuselt — esimene 58% teine 50%. Ka metsamaterjali väljavedu näitas tõusu nii koguselt (56%) kui väärtuselt (101%), kuid pidevalt tõusnud hindade juures suurenes viimane siiski enam. Suurenes veel kunstsarve ja põlevkiviõli väljavedu, kuna toornahkade ja bensiini väljavedu kahanes.

Väliskaubanduse läbikäik aprillis 1934—35. a.
Turnover of April Foreign Trade 1934—35.

	Aprill		1./I—30./IV		1./I—30./IV 35 % 1934.
	1935	1934	1935	1934	
	Tuhandetes kr. — in 1000 kr.				
Väljavedu — Exports .	6 872	4 339	21 570	15 130	42,5
Sissevedu — Imports .	5 278	4 325	20 008	15 883	26,0
Läbikäik — Turnover .	12 150	8 664	41 578	31 022	34,0
Väljavedu + — Exports ±	+1594	+14	+1562	-744	
	Tuhandetes tonnides — in 1000 tons.				
Väljavedu — Exports .	31	25	103	68	51,5
Sissevedu — Imports .	17	22	74	74	—
Läbikäik — Turnover .	48	47	177	142	24,6

Toit- ja maitseainete rühma väljaveo suurenemine käesoleva aasta esimese nelja kuu jooksul tuleb panna peamiselt suurenenud või, munade ja nisu väljaveo arvele. Võid müüsimise välisturgudele käesoleva aasta esimese nelja kuu jooksul 2169 tn 3058 tuh. kr väärtuses — eelmise aasta 1879 tn 2264 tuh. kr vastu — seega kasvas kogus 15% ning saadud rahasumma suurenes paranenud hindade tõttu 35% võrra. Peekon seevastu näitas tagasiminekut koguselt 1047 tonnilt — 794 tonnile ehk 24% ja väärtuselt 1318 tuh. kr-lt — 953 tuh. kr-le ehk 27%.

Valmissaaduste rühma tähtsamatest ainetest suurenes (väärtuse järgi) vineeri ja vineertoolipõhjade (41%), puuvillase riide (8%) ning puuvillase lõnga ja niidi väljavedu (65%) kuna tahvelklaasi, tsemendi ja jämeda linaseriide väljavedu kahanes ning ajalehe- ja trükipaberi ning džuidiriide ja

-kottide väljavedu jäi peagu eelmise aasta tasemele.

Sisseveetud kaupade koostises püsib valmissaaduste rühm ülekaalukalt esikohal (58%-ga), kuna toor- ja poolvalmisainete rühm kaitses teist — (31%-ga) ning toit- ja maitseainete rühm kolmandat kohta (7%-ga). Võrreldes eelmise aasta esimese nelja kuu andmetega suurenesid kõik rühmad peale toit- ja maitseainete. Valmissaaduste sissevedu kasvas 39%, toor- ja poolvalmisainete 23%, kuna toit- ja maitseainete sissevedu kahanes 25% võrra.

Peagu kõigi tähtsamate ainete sissevedu valmissaaduste rühmas suurenes. Võrreldes eelmise aasta esimese nelja kuu andmetega näitas tunduvat kasvu puuvillase riide (27%), kunstiidilõnga ja -niidi (23%), raua ja terase (51%) ning kummi ja kummikaupade sissevedu (50%), kuna villase lõnga ja niidi sissevedu kahanes. Hoogsat kasvu näitas veel põllutöömashinate ja -riistade (228%) transportvahendite (238%) ning jõu- ja töömasinate sissevedu.

Toor- ja poolvalmisainete sisseveo suurenemisega käesoleva aasta esimese nelja kuu jooksul, suurenesid kõik rühma tähtsamad ained (peale petrooleumi ja väetiste). Võrreldes eelmise aasta vastavate andmetega kasvas toornahkade (67%), puuvilla (62%),

villa (31%), kivisöe ja koksi (110%) ning väiksemal määral toortubaka, džuudi ja bensiini sissevedu, kuna petrooleumi ja väetiste sissevedu näitas mõõdukat kahanemist.

Kõik toit- ja maitseainete rühma tähtsamad ained näitasid käesoleval aastal vähenemist. Võrreldes eelmise aasta esimese nelja kuu andmetega kahanes suhkrusissevedu 25%, soola 10% ja heeringate sissevedu 60%.

Eelmise aasta esimese nelja kuu andmetega võrreldes kasvas kaubavahetus Britiga, Saksaga, P.-Am. Ühendriikidega, Soomega, Rootsi ja Leeduga, kuna kahanes Lätiga, Prantsusega, Poolaga ja N.S.V. Liiduga.

Tähtsamatest riikidest oli meil käesoleva aasta esimese nelja kuu väliskaubanduse bilanss aktiivne: Britiga + 5598 tuh. kr, Lätiga + 351 tuh. kr, Prantsusega + 161 tuh. kr, Soomega + 156 tuh. kr, Rootsi + 125 tuh. kr, Leeduga + 36 tuh. kr, kuna passiivne oli P.-Am. Ühendriikidega — 1640 tuh. krooni, Saksaga — 1430 tuh. kr, N.S.V. Liiduga — 269 tuh. kr ja Poolaga — 262 tuh. kr. Eelmise aastaga võrreldes aktiivsus tõusis: Britiga, Soomega, Rootsi ja Prantsusega. Leeduga jäi peagu eelmise aasta tasemele, kuna Lätiga aktiivsus kahanes. Passiivsus süvenes Saksaga, P.-Am. Ühendriikidega ja Poolaga.

RAUDTEEDE TEGEVUS MÄRTSIS 1933/34 — 34/35.

RAILWAYS ACTIVITY IN MARCH 1933/34 — 34/35.

Võrreldes vedusid raudteel 1934/35. aastal vedudega aasta varem, näeme tõusu nii kauba- kui reisijate veos.

Kaubavedu:

	tn. tuh.	tn.-km. tuh.
1934/35	2821	241 081
1933/34	1926	190 999

Kaubavedu suurenes 395 tuh. tn. ehk 20,5%, tn.-km. aga 50 082 tuh. ehk 26,2% võrra, kusjuures tõus langeb peamiselt laiarööpmelisele teele — esimeses 67,8% ja teises 78,8%. Ühe tonni keskmine veokaugus oli laiarööpmelisel teel 119,4 km. eelmise aasta 113,1 km. vastu. Kitsarööpmelisel teel vastavad kaugused 75,1 km. 73,7 km. vastu aasta varem.

Reisijate liiklemist iseloomustavad järgmised arvud:

	reis. tuh.	reis.-km. tuh.
1934/35	8 554	252 049
1933/34	7 843	219 932

Reisijate arv, võrreldes läinud aastaga suurenes 711 tuh. ehk 9,1% võrra. Tõusu on märgata iga piletiliigi kasutamises. Nii on tõusnud üldtariifimääraliste piletite kasutamine 3,9%, tähtajaliste — 10,7%, kuna alanud tariifimääraliste piletite kasutamine tõusis 59,3% võrra, millest 33,2% langeb huvirongidele. Reisijate arv elektrironges suurenes 7,5%. Reis.-km. suurenesid 32 717 tuh. ehk 14,9%. 1934/35. antud soodustused mõjutasid ka reis.-km. arvu suurenemist piletiliikide järgi. Vähenes ainult üldtariifimääraste

Iste reis.-km. arv 1,9% võrra, seevastu aga suurenes alandatud tariifimääraliste reis.-km. arv 78,7%, millest 47,9% langeb huvirongidele. Tähtajaliste piletite reis.-km. tõusid 11,8%, elektrirong. reis.-km. 6,5% võrra. Keskmine sõidukaugus aauronges 54,7 km. möödunud aasta 52,1 km. vastu.

Pagasiveos on märgata tagasiminekut. Vähenesid tonnide, kui ka tn.-km. arv:

Pagasivedu:	tuh. tn.	tuh. tn.-km.
1934/35	5,3	446
1933/34	5,7	472

Tonne vähenes 7,0%, tn.-km. 5,5% võrra.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Leivategijate ühing Tallinnas kavatses asutada uue pärmivabriku Tallinnasse, et rahuldada oma liikmete tarvidusi. Ühing põhjendab oma kavatsust asjaoluga, et olemasolevate pärmivabrikute pärm ei rahulda kvaliteedilt nõudeid ning on põhjendamatult kallis.

● Paukherneste valmistamiseks ja müügiks on vajalik luba:

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on Siseministeeriumi Politseivalitsusele teatanud, et paukherneste valmistamiseks ja müümiseks on vajalik „Lõhkeainete, kaltsiumkarbiidi, atsetüleeni, laskeriistade ja püssitongide seaduse” (Riigi Teataja nr. 39 — 1930. a.) §§ 1 ja 21 ettenähtud luba ja seepärast tulevad isikud, kes loata valmistavad ja müüvad paukherneid võtta vastutusele Kriminaalseadustiku §§ 222 pkt. 1 ja 224 pk. 4 ja 5 põhjal.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on annud loa:

● Meier Goldberg'ile, Misso vallas, Võru maakonnas, saeveski sisseseadmiseks ja seal töötamiseks kuni 15. augustini k. a. Ettevõttes leiab 30 töölit tööd. Jõuandjaks 12 h. j. lokomobiil. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali peamiselt ekspordiks.

● Karl Ahmann'ile, Laanemetsa vallas, Valgamaal, sae- ja jahuveski sis-

seseadmiseks. Ettevõttes leiab 12 töölit tööd. Jõuandjaks on 8 h. j. lokomobiil. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali ja jahvatatakse teravilja ümbruskonna tarbeks.

● Elmar Nirg'ile ja Aleks. Eiche'le, Narvas, Tallinna maant. nr. 8 siidi- ja puuvillakudumisetöökoda sisseadmiseks. Töökojas leiab 8 töölit tööd. Jõuandjaks elektrimootor 3 h. j. Valmistatakse kergeid naisterõivariideid siidist ja puuvillast.

● R. Teglhuse'le, Järva-Jaani „Orina” asund., Järvamaal, kaseiniikuivatustehase sisseadmiseks.

● Märt Gross'ile, Valgas, Pikk tän. nr. 7, saeveski ja mehaanilise sõidukitöökoja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab 7 töölit tööd. Jõuandjateks 12 h. j. lokomobiil ja 5 h. j. elektrimootor. Töökojas valmistatakse igasugust ehitusmaterjali ja sõidukeid, näit.: regesid, vankreid, autobussidekeresid, uksi ja aknaid jne.

● Oskar Valdson'ile, Tallinnas, viia üle praegu Suur-Tartu mnt. nr. 30 asuvat mehaanilist jalatööstustöökoja Väike-Ameerika tän. nr. 20.

● Eesti Tarvitajate Keskkühisele, Tallinnas, Narva mnt. nr. 27 asuvaid keemiatööstuse ja laboratooriumi ning kohvitehase sisseseadeid paigutada ümber ja korraldada esildatud projekti kohaselt.

RAHANDUS

TULEKAHJUD 1934. A. — FIRES IN 1934.

Möödunud aastal registreeriti üldse 1 069 tulekahju (1933. a. 1 232), neist tekitas ainelist kahju 890 ehk 83,3% (1933. a. 1 068 ehk 86,7%), kuna ülejäänud ei tekitanud kah-

ju (tahma põlemine jne). Maal oli kahjustanud tulekahjust 716 ja kahjutuid 69 ning linnas vastavalt 174 ja 110 tulekahju. Võrreldes eelmise aastaga harvenesid kahjusta-

nud tulekahjud maal (—18,8%) ja linnas (—6,5%), kuna kahjutud tulekahjud arvu- l kahanesid maal ja kasvasid linnas. Kasv linnas tuleb panna suurel määral täpsama registreerimise arvele. Sama põhjus osalt tingib kahjutute tulekahjude alatise suuruse ülekaalu linnus, võrreldes maaga. Tulekahju- de harvenemist (järgnevas vaatleme peami- selt kahjustanud tulekahjusid) võib seletada tulekahju tekkimist vähem soodustavate il- mastikuoludega, majandusliku olukorra üldise paranemisega (on pandud tähele, et majan- dusliku surutise ajajärgudel sagenevad tule- kahjud) ja 1932—33. a. kehtimapanud tule- kindlustuse tingimusega (1932. a. Petseri ja 1933. a. teisis mais), mille eesmärgiks oli teha ebakasulikuks ka iga kindlustatud vara põlemine, kindlustussumma piiramise ja saa- dava kahjutasu tarvitamise määramise teel. See kindlustuse tingimus käib ainult maal asuvate hoonete kohta ja on põhjustatud maade, eeskätt Petserimaa tulekahjude jär- jekindlast sagenemisest kuni 1931. a. Järg- neval 1932. a. algas tulekahjude arvu taga- siminek maal, mis jatkunud viimase ajani. Tagasimineku toimus 1932—33. a. ainuüksi Petserimaa arvel, kuna 1934. a. see ilmnis kõigis mais.

Tulekahjude arv (kahjustanud).

	Number of Fires (with Losses).					
	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Maal	716	882	950	981	985	872
Sellest:						
Petserimaal	56	85	164	304	206	191
Linnus ja alevois	174	186	157	194	202	158
Kokku	890	1068	1107	1175	1137	1030

Suurimat mõju avaldas uus kindlustustin- gimus Petserimaal, põhjustades tulekahjude arvu tagasimineku viimase kolme aasta kestel ligikaudu 1/6-le 1931 arvust. Teisis mais oli see mõju loomulikult väiksem, sest neis püsis tulekahjude sagedus enamvähem normaalse- na ka varemil aastail. Näit. tuli 10 000 ela- niku kohta 1931. a. Petserimaal 51,7 tulekahju, kuna vastav eelkõrgeim arv ulatus samal ajal ainult 13,4-le (Võrumaal). Möödunud aastal oli tulekahjude arv 10 000 elaniku koh- ta üldse 8,0, maal 9,3 ja linnas 5,0 (1933. a. vastavalt 9,8, 11,1 ja 6,2); mais langes suu- rim arv Valga- (13,5) ja väikseim Järva-

maale (7,1). Tulekahjude rohkus üksikuil aastaegadel polenud ühtlane. Tulekahjude üld- arvust langes: maal — suvel 36,6%, sügisel ja kevadel kumbagile 25,0% ja talvel 13,4% ning linnus talvel 27,0%, kevadel 26,4%, sügisele 24,2% ja suvele 22,4%. Aastaegade järjekord maal erines veidi normaalsest, s. o. sagedamini esinevast järjekorrast (alanevas suunas: suvi, sügis, kevad, talv) kevade osatähtsuse suure- nemise tõttu. Linnus on üksikute aastaegade erinevus väike, mille üheks põhjuseks ilmastiku väike mõju. Suuruselt lähedased arvud soo- dustavad muidugi aastaegade järjekorra muutuste tekkimist. Teistest püsivam on ol- nud talv, asudes enamasti esikohal tulekahju- de rohkusest linnas.

Sageli pole võimalik tulekahju tekkimise põhjust teha täpsalt kindlaks, neil juhtudel on arvestatud arvatav põhjus, kui olevad andmed seda võimaldasid. Üksikute põhjuste osasuurus võnkus 3,7—47,1% üldarvust. Sage- damaks põhjuseks oli endiselt hooletus, mil- lest sai alguse 47,1% (1933. a. 45,8%) tule- kahjustest. Tegelikult on hooletuse osa veelgi suurem, sest eripõhjustena arvestatud — kor- ratute tuleasemete, sädemete ja tahma põle- mise algpõhjuseks on suurelt osalt samuti hooletus. Hooletus avaldus puudulikus jä- relevalves kütmisel (107 tulekahju), liigküt- mises (40), laste tulega mängimises jne. (52) ja muul viisil tulega hooletult käitumises (220). Teiste põhjuste osatähtsus tulekahju tekitajana osutus järgmiseks: korratud tule- asemed 12,5% (1933. a. 16,3%), sädemed ja tahmapõlemine 9,4% (1933. a. 9,1%), pikne 6,5% (1933. a. 0,9%), süütamine 10,6% (1933. a. 12,9%), arvatav süütamine 3,7% (1933. a. 3,8%), teadmata ja muud 10,2% (1933. a. 11,2%).

Tulekahjude läbi tekitatud kahjusumma ulatus 3 752 tuh. kr., sellest maal 1 447 tuh. kr. ja linnas 2 305 tuh. kr. Maade summa osutus väikseimaks ja linnade summa suuri- maks viimase viie aasta kestel, kuna kahju üldsummalt ületas möödunud aasta vaid 1930. a. (4 462 tuh. kr.). Kahju suuruse linnus tingisid Tallinnas asetleidnud 3 suurtulekahju, millele läbi hävis varasid 1 806 tuh. kr. väär- tuses (Eesti laenuvanga maja 322 tuh. kr., a/l. „Margo” 540 tuh. kr. ja a/s. „Viktoria” kastitehas 944 tuh. kr.). Märkida oleks, et

need varad olid tule vastu kindlustatud, suurelt osalt välismaa kindlustusseltses.

Kahjusumma 1000 kr.

Fire Losses in 1000 kr.

	1934	1933	1932	1931	1930
Maad	1 447	1 533	2 178	2 149	2 056
Linnad ja alevid	2 805	464	552	498	1 806
Kokku	3 752	1 997	2 730	2 647	4 462

Eeltoodud andmeist pole arvestatud riigimetsa tulekahjusid. Viimaseid registreeriti möödunud aastal 351. Neist tekitatud kahju moodustas 27 953 kr. ja kustutamiskulu 3 679 kr. ehk kokku 31 632 kr. (1933. a. 578 tulekahju, kahju ja kustutamiskulu 85 795 kr.). Metsatulekahjude harvenemine tuleb panna peamiselt ilmastikuolude arvele.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM 11.—18. MAINI 1935. A. — TALLINN HARBOUR.

Möödunud nädalal tuli välissõidust sisse liinilaevu üldse arvult 16, neist tuli 7 laeva Soomest 170 tn segakaubaga ja 331 reisijaga, Saksast tuli 4 laeva 1863 tn segakaubaga ja 26 reisijaga, Inglisest tuli 2 laeva, üks neist tõi meile 215 tn kaupa, teisel oli kaup ainult välisriikide sadamate jaoks, 1 laev tuli Rootsist 131 tn segakaubaga, 1 laev tuli Prantsusest 805 tn segakaubaga ja 1 laev Poolast 315 tn segakaubaga. Välja läks liinilaevu välissõitu arvult 17, neist kõige enam Soome ja nimelt 8 laeva, viies meilt 271 tn segakaupa ja 221 reisijat, Saksa läks 5 laeva 615 tn segakaubaga ja 13 reisijaga, Rootsi 2 laeva 305 tn segakaubaga ja 17 reisijaga, Poola läks 1 laev 58 tn segakaubaga ja Inglisse 1 laev 175 tn segakaubaga ja 4 reisijaga.

neist viisid 2 laeva 720 tn vilja ja 1 laev 40 tn segakaupa. Inglisse läks 2 laeva metsamaterjaliga, Saksa 1 laev põlevkiviõliga 1038 tn, Leetu läks 1 laev kaubaga 110 tn ja Rootsi 2 laeva segakaubaga.

Peale välissõidu oli ka rannasõidus laevade liiklemine möödunud nädalal elav.

Juhuslikke (tramp) laevu tuli sisse 15, neist enamus laadimata. Nii tuli Soomest 4 laeva, neist ükski meile kaupa ei toonud, 2 laeval neist oli kaup teiste sadamate jaoks ja tulid meile moonu võtma, Rootsist tuli 5 laeva, neist ainult üks tõi 158 tn kaupa, teised tulid orderit saama, Taanist tuli 2 laeva samuti tühjalt, ainult Saksast ja Inglisest tulnud laevad tõi kaupa meile; mõlemalt maalt tuli 2 laeva. Saksast toodi 207 tn segakaupa, 190 tn malmi, Inglisest toodi 1038 tn suhkrut ja 300 tn kaoliini. Välja läks juhuslikke laevu arvult 21, neist väljus 12 laeva laadimata. Laadungiga laevad väljusid järgnevalt: Soome läks 3 laeva,

VALUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	20. V. 1935		14. V. 1935		20. V. 1935	14. V. 1935
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar)	368	376	371	379	4,9087	4,8756
£ (Inglise n.)	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark	143,50	147,00	143,50	147,00	12,195	12,12
Soomemark	7,98	8,10	7,98	8,10	226,87 ¹⁾	226,81
Prantsuse fr.	24,25	24,55	24,45	24,75	74,54	74,00
Belgia belga	62,80	63,30	63,05	64,05	29,01	28,83
Helveetsia fr.	118,95	120,45	120,00	121,50	15,195	15,085
Itaalia liir	30,25	30,75	30,35	30,85	59,62	59,31
Eesti kroon					18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,60	93,40	94,60	19,395	19,392
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,905	19,902
Tšehhoslov. kr.	15,30	15,60	15,10	15,70	118,00 ¹⁾	116,87
Hollandi kulden	249,25	252,25	251,30	254,30	7,25	7,20
Läti lant	117,95	120,20	119,00	121,25	15,12 ¹⁾	15,00
Červ. rubla					5,65 ¹⁾	5,618
Austria šilling	68,95	70,35	69,85	71,05	26,25 ¹⁾	26,00
Ungari pengő					27,50 ¹⁾	27,50
Poola slott	69,30	70,30	69,30	70,30	28,12 ¹⁾	28,87
Leedu lilt	61,75	62,65	62,25	63,15	29,25 ¹⁾	29,00
Danzigi kulden	69,85	70,85	69,95	70,95		

¹⁾ 18 V 1935

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumises Inglises avaldus möödunud nädalal paranemine. Nii noteeriti Manchesteris Eesti võihinnaks 74—75 š cwt eelmise nädala 73—75 š vastu, tegelikult saadav hind aga kõvenes keskmiselt 2 š cwt-lt. Taani võihind jäi Londonis püsima endisele tasemele 89 š cwt, mille tõttu Taani Kopenhaageni ametlik võihinna noteering jäi ka muutmatuks. Kuigi Saksa yeetavalt võilt võetav litsentsimaks tõusis mai teisel poolel 86 Rmk-lt 92 Rmk-le 100 kg kohta, jäi meil saadav hind endiseks 122 snt kg. Kui arvestada eelmise litsentsimaksu tõstmisega ja saadava hinna kujunemisega, siis võib tõenäoliselt tuleval nädalal Saksast saadav võihind langeda peagu 8—9 snt kg kohta. Vastavalt võihindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahetõrde kujunemisele turgude järgi noteeriti meie eksportvõi hinnaks 92 snt kg, mis võrdne eelmisele noteeringule.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul valitseb aasta teisel veerandil stabiilsus. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering püsib endiselt 86 š tsentner, olles seega 14 š tsentnerilt ehk 20% võrra kõrgem läinud aasta hinnatasemest. Kuna möödunud nädalal suurem osa eksporttapamajadesse toodud sigadest läks elussigadena N.-Venesse, langes tapetud sigade arv 1178 seale 1908 sea vastu eelmisel nädalal.

Toodangu langusega oli võimalik peekonisigade noteeringut tõsta 1 sendi võrra kg-lt. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonisigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60 —72 kg	55	49	49		
55,5—59,5 "	} 49	} 45	} 39	} Sise-	} turu
72,5—75 "					
75,5—80 "					

Läinud nädalal alustati elussigade eksporti N.-Venesse ja anti üle Kingisepas 3 päeva jooksul 1841 siga 85 vagunis. Üleantud sigade kaal kõikus 90—300 kg vahel, kusjuures mõne sea kaal ületas koguni 300 kg. Elussigade eksport N.-Venesse jätkub, kuni on antud üle 8000—8500 elussiga. Leping tuleb

Kuna 16. maist alates langes riikliku juuremaksuga kindlustatud võihinna tase kr-le 1,20 kg kohta, nõrgenes ka siseturul võihind. Nii maksus möödunud nädalal või siseturul snt kg: Tallinnas — meiereivõi (lauavõi) 135 snt, taluvõi (kõõgivõi) 105—115 snt, Tartus — meiereivõi 133—150 snt, taluvõi 113—125 snt, Pärnus — meiereivõi 130—135 snt, taluvõi 110 snt, Viljandis — meiereivõi 135 snt, taluvõi 100—125 snt, Valgas — meiereivõi 150 snt, taluvõi 120—130 snt ja Rakveres — meiereivõi 140 snt ja taluvõi 115 snt. Nagu toodud andmeist selgub, ei ole võihinnad veel kohanenud eksportvõi hinnale, mis pärast käesoleval nädalal siseturul võihind võib langeda.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 1762 tünni, Inglise 3 202,5 tünni, Tšehhoslovakkiasse 200 tünni ja P.-Am. ühendriigesse 380 tünni.

täita hiljemalt juuli alguseks. Seakasvatajad peaksid seega kiirustama pekisigade saatmisega eksporttapamajadesse.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalaa	6/V-	1935. a.	1934. a.	1933. a.
	13/V- 19/V 1935	12/V 1935	1. kuni 19. V.	1.1 kuni 20. V	1.1 kuni 21. V
VOI (tonni)					
<i>Butter (tons)</i>	146,8	213,3	2590,9	2330,5	1889,7
Sellest:					
Saksa . . .	89,2	61,4	994,1	1020,5	1038,0
Inglise . . .	52,0	142,6	1862,2	1197,3	478,4
Belgia . . .	—	—	89,7	12,1	160,4
Soome . . .	—	—	—	2,11	—
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
<i>Eggs (1000)</i>	886	2,225	6633	4148	596
Sellest:					
Inglise . . .	486	1937	5641	3371	193
Saksa . . .	320	288	617	309	—
PEEKON					
(tonni) —					
<i>Bacon (tons)</i>	19,1	20,9	833,7	1131,4	1233,3
LINA (tonni)					
<i>Flax (tons)</i>	46,9	90,8	3005,5	1957,6	1839,6
Sellest:					
Inglise . . .	—	80,6	2354,6	1395,9	1056,8
Belgia . . .	—	—	70,3	51,0	601,4
Soome . . .	—	—	11,2	53,8	55,4
Saksa . . .	46,9	10,2	477,6	356,0	11,3
Prantsus . .	—	—	10,3	60,5	50,2

Inglises ei länud tapamajadel korda sõlmida täiendavaid lepinguid seakasvatatajatega 240 000 sea ulatuses. Seega on väljavaated soodsad, kuna on alanud läbirääkimised uue peekonikvooti määramiseks aasta teise poole kohta. Senise kvootüsteemi ebaõnnestumisel Inglise seakasvatatajate seisukohalt otsitakse seal uusi teid olukorra lahendamiseks. Äsja esitati Northamptonshire Farmer's Union'i poolt uus kava, mis haarab kõiki seakasvatatajaid ja tapamaju. Uue kava kohaselt peab iga seatootja ehk seapidaja end registreerima, samuti iga tapamaja, kes tapab sigu ja valmistab peekonit. Kava kohaselt tuleb võtta kontrolli alla ka rasvasigade turustamine ja piirata külmutatud sealiha sisvestamine.

Kuna peekoni eksportimaad saavad praegu tunduvalt paremaid hindu kui varem, tahetakse peekonit maksustada sisseveomaksuga ca 15 snt. kg.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiseliha hinnad endiselt suuremate muutusteta. Nuumveiste liha maksus 37—44 snt, keskmiste 31—39 snt ja lahjade 25—33 snt kg. Eluskaalust maksti nuumatud veistest 26—29 snt, keskmistest 23—25 ja lahjadest 15—22 snt kg. Hindade nõrgenemist ei ole näha ette.

Vasikaid turul keskmiselt. Nuumvasikate liha maksus 40—48 snt, keskmiste 33—38 snt ja lahjade 25—35 snt kg. Eluskaalu alusel tehti tehinguid 23—35 snt kg piirides vastavalt headusele. Hinnas kõvenesid keskmised vasikad. Hinnad peaksid püsima.

Lammaste ja lambaliha hinnad suuremate muutusteta. Hinnas nõrgenesid lahjad lambad. Nuumlammaste liha maksus 45—48 snt, keskmiste 40—46 snt ja lahjade 30—40 snt kg. Eluskaalud vastavalt 29, 28, 25 snt kg. Eksportlammaste hinnaks noteeriti

Kas mainitud kava leiab ametlikes ringkonnas poolehoidu, näitab lähem tulevik. Iga tahes on väljavaateid peekoni ekspordivõimaluste suurenemiseks Inglise lähemal ajal. Seda lubab oletada ka murrang sigade arvu liikumises tähtsaimas peekonieksportmaas — Taanis.

Sigade arv tuhandeis.

1. märtsil 1934	3184
14. aprillil 1934	3081
1. detsembril 1934	3029
1. märtsil 1935	2967
13. aprillil 1935	3038

Siit ilmneb, et sigade arv, mis Taanis viimasel ajal järjekindlalt langes, näitab jälle tõususuunda. Teiseks tunnuseks võib lugeda tõumaterjali väljaveo keeldu, mis Taanis pandi kehtima. Ka meie seakasvatatajail tuleb teraselt jälgida turustamisvõimaluste avardumist, et aegsasti kasutada turukonjunktuuri.

riti eluskaalu alusel turustades franko saatejaam 30—35 ja Tallinnas tapakaalu alusel turustades 78—83 snt kg. Hinnad selgusetu.

Sealiha hinnad kõvenesid tunduvalt. Noored sead maksusid 39—45, liha- ja rasvasaad 38—44 snt kg, peekonsigu müüdi 38—44 snt kg piirides. Eluskaalust tuleks nõuda 30—33 snt kg. Hinnad püsivad.

Ka Rootsisis ja Soomes, kuhu meilt veetakse lamba- ja veiseliha, on lihahinnad suuremate muutusteta.

Lihahinnad teiste linnade turgudel snt kg.

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalihha	Lambaliha
Tartu . . .	38—45	25—35	22—27	38—45
Viljandi . .	40—45	30—35	15—18	38—41
Valga . . .	38—45	35—45	18—25	33—40
Rakvere . .	38—44	25—45	20—35	40—50
Narva . . .	40—50	40—62	30—45	55—65

Üldiselt võib märkida üle riigi sealiha hinnas tugevat tõusu, kuna teiste lihaliikide hinnad on enamvähem stabiilsed.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunade turu seisukord eksportijais maades oli möödunud nädalal üldiselt elavam eelmisest nädalast, kuna importijais maades, peamiselt Inglise, kujunes nõudmine kanamunade järgi tagasihoidlikuks, mille taga-

järjel võis märkida väikest hindade lõdvenemist.

Meie eksportmunade hinnaks noteeriti aga möödunud nädalal endiselt kr. 0,29 kg franko kogumispunkt. Ühes riikliku juure-

maksuga maksavad eksportörid vähemalt kr. 0,45 kg, mis vastab

50 gr munadel	22,5 snt	kümme	ehk	4,5 snt	paar
55 " "	24,5 " "	" "	" "	4,9 " "	" "
60 " "	27,0 " "	" "	" "	5,4 " "	" "

Kuna eksportörid võistluse mõttes maksavad tunduvalt üle kindlustatud hinna, ei näita hinnanoteering kanamunade tootjatele väljamakstavat hinda. Seega on eksportmunade hinnanoteering kujunenud in-

formatsiooniks välisturgudele saadavast enam - vähem keskmisest hinnast, millel aga puudub tegelik tähtsus siseturu jaoks.

Möödunud nädalal maksusid kanamunad siseturul: Tallinnas 6—8 snt., Tartus 6,5—8 snt., Pärnus 7 snt., Viljandis 7 snt., Narvas 7—8 snt., Valgas 6—8 snt. ja Rakveres 7 snt. paar. Eelmise nädala hindadega võrreldes püsisid kanamunade hinnad siseturul endisel tasemel.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Maaailma teraviljaturgudel jätkus möödunud nädalal hindade nõrgenemine. Tähtsamail turgudel noteeriti järgmised hinnad kr. kv (sulgudes eelmise nädala hinnad):

r u k i s: Chicago 7.58 (8.34), Winnipeg 6.65 (7.16), Hamburg (La Plata) 7.49 (7.68);
 n i s u: Chicago 12.33 (13.03), Winnipeg 11.68 (11.94), Hamburg (Manitoba I) 13.71 (14.19), Liverpool 10.79 (10.99);
 m a i s: Chicago 12.66 (13.07).

Euroopa importijais riikides püsib endiselt kindel nõudmine Argentiina ja Kanada nisule, idamaades seevastu on märgatav edu Austraalia nisul. Käesoleva kaubandusaasta jooksul (41 nädalat) oli möödunud nädalal nisukaubandus kõige elavam ja müügitehingute kogus ületas kõik eelmised nädalad. Eksportidist langeb Argentiina arvele 45%, Kanadale 26% ja Austraaliale 14%.

P.-Am. Ühendriikides sealse halva ilmastiku mõjul on talinisu saagilootused veelgi nõrgenenud ja mai ametliku hinnangu järgi on loodetav saak 431 milj. bušelit, mis osutub 4 milj. bušeli võrra madalamaks sama aasta aprilli hinnangust. Sealne talinisuosaak oli 1934. a. 405 milj. bušelit ja 1933. a. 351 milj. bušelit, 1928/32. aastate keskmine saak oli aga 540 milj. bušelit. Samuti takistab ilmastik suinisu õigeaegseid külvitöid, mille tõttu

enamus külve hilinenud kahe nädala võrra, mis asjaolul on väga suur tähtsus sügise saagi kujunemisele.

Euroopa teraviljakasvatajates maades on Doonau riikidest Austrias ja Tšehhoslovakkias praegused väljavaated talinisu kujunemiseks head, mis isegi ületavad tunduvalt möödunud aasta saagid. Venes talv kohati rikkus oraseid, kuid üldiselt hinnatakse praegust olukorda täielikult rahuldavaks. Sealsed suinisu külvid edenevad võrreldes möödunud aastaga palju jõudsamalt, kuid oraste kasvu mõjub halvavalt valitsev kuiv. Poolas, Balti riikides ja Skandinaavias kahjustas talinisuoraseid talv, kuid kasvuaegne soodus ilmastik võib siin parandada saagilootusi. Kestva põua tagajärjel on Lõuna-Euroopas (Lõuna-Prantsuse, Lõuna-Itaalia ja enamuse Hispaaniat) talinisu käesoleva aasta loodetav saak möödunud aastast tunduvalt madalam.

Väikemüügihinnad turgudel (kr. 10 kg).

	Viljandi	Tartu	Rakvere	Pärnu	Valga	Tallinn
Rukis . . .	1,20	1,15	1,20	1,20	1,10	—
Nisu . . .	1,40	1,40	1,35	1,40	1,40	—
Oder . . .	1,00	0,90	0,90	1,00	1,00	—
Kaer . . .	0,90	0,80	0,80	1,00	0,80	0,90
Rukkijahu .	1,30	1,25	1,45	1,30	1,25	1,43
Sepikujahu .	2,00	2,00	2,00	1,80	1,90	1,95

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Läinud nädalal maalt kartulite kokkuvõtmine oli väga elav. Eksportörid saatsid Tallinnast läinud nädalal Rootsi üle 8000 kv kartuleid. Sellest kogusest läks Põhja-Rootsi 1500 kv, kuna ülejäänud osa saadeti Stockholm. Peale selle veel mõni purjekartulitega Paldiskist ja Haapsalust Rootsi.

Suuremad kartuliekspordörid leppisid käesolevast nädalast kokku, et hoida ära Rootsi turul liig suurt pakkumist kartulikoguste suhtes, mis nüüd igal nädalal saadetakse Rootsi ja ka miinimumhinnaga suhtes, millelega müüakse kartuleid Rootsi.

Viru rannast jätkub kartulite eksport

Soome, kuigi väiksemal määral, võrreldes aprilli lõpuga.

Viru rannas on kartulihinnad veidi langedud, maksetakse kr 2,00 ümber kv'st. Selle-

vastu Lääne rannas kartulihinnad näitavad tõusu. Paldiskis maksetakse kr. 2,50—2,60 kv'st. Mujal hinnad pea endised.

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Turule ilmus juba suuremal arvul värsket tomatit, mistõttu langes ka hind. Suurel arvul müües said tomatikasvatavad Tallinna turul 3,5—4 kr. kg. Teise valiku tomateid müüdi juba 3 kr. kg. Üksikmüügihind ei tõusnud enam üle 4,5 kr. kg.

Salati hind kerkis möödunud nädala lõpul järsku. Nädala alul müüdi salatit veel 40 snt. kg, nädala lõpul aga tõusis hind 70 snt. kg. Üksikmüügil maksti isegi kuni 1 kr. kg. Värske kurgi hind oli 20—50 snt. tk. ja rediste kimbust maksti 8—10 snt., võiredistest 15—20 snt. Värske porgandi kimbust nõuti 15—20 snt. ja värskest sibulast maksti 2—3 snt. tk., türgioast 2—3 kr. kg. Möödunud

aastast ületalve hoitud aedvilja hind seisis eelmise nädala hinna tasemel. Kahel viimasel kuul veeti meilt aedvilja välja järgmiselt:

	märtsis		aprillis	
	kg.	kr.	kg.	kr.
herneid	13 298	9 992	—	—
sibulaid	53 400	6 746	42 000	4 523
kurke, soolatud ja marineeritud	10 651	3 732	8 799	2 056
sigureid	10 000	2 000	39 736	7 888
jõhvikaid	1 572	1 493	300	80

Samadel kuudel toodi meile:

	märtsis		aprillis	
	kg.	kr.	kg.	kr.
sidruneid	20 526	7 369	40 133	13 927
apelsine ja mandariine	34 115	12 728	64 827	34 170
hanaane	788	911	5,801	6 647
Kokku aedvilja	65 637	27 717	130 098	68 751

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

MAJANDUSLIK OLUKORD PRANTSUSES 1935. A. ESIMESEL VEERANDIL. ECONOMIC CONDITIONS IN FRANCE DURING THE FIRST QUARTER OF 1935.

Prantsuse rahaministeeriumi poolt hiljuti avaldatud ülevaade riigi 1935. a. esimese veerandi tulude kohta ei ole kaugelki rahuldav ja lootustäratav. Ei ole kahtlust, et suund, mille hiljuti võttis rahvusvahelise poliitika areng, on loonud ebakindla olukorra, mille tulemuseks on Prantsuse majandusliku tegevuse tunduv pidurdumine. Kaudseid makse laekus aasta esimese kolme kuu jooksul 795 milj. frangi võrra vähem kui oli nähtud ette eelarves, milline asjaolu ei jäta avaldamata mõju eelarveaasta puudujäägi tildsummale. Üldist puudujääki mõjutab veelgi enam Saksa relvastumine.

Väärtpaberite börsil polnud märgata aasta esimesel veerandil aktiivsust. Müüdnud aktiivate ja obligatsioonide indeksid püsisid suuremalt jaolt madalal tasemel, näidates seejuures suuri kõikumisi. Nii kõikus aktsiate indeks märtsis 57 ja 47 vahel, kuna see jaanuari keskel seisis 91. Obligatsioonide in-

deks märtsis näitas kõikumisi 101 kuni 118, olles jaanuari keskel 194.

1934. a. jooksul asetleidnud tööstustegevuse üldindeksi langus hakkas aasta lõpul vähehaaval vähenema, kuni see 1935. a. alul jäi püsima. Indeks seisis 1934. a. oktoobris ja novembris 94, detsembris (1934), jaanuaris ja veebruaris 1935. a. 93. Üksikuis tööstusharudes väljendus üksteisest lahkumisev tendents: kuna mõningate tööstusharude indeksid näitasid väikest tõusu, osutusid teised kas püsivaiks või allapoole suunatuiks. Jaanuaris ja veebruaris kaevandustegevuse indeks püsis muutumatult 101, metallitööstuses see tõusis 76-lt 77-le, kuna mehaanikatööstuses indeks osutas väikest langust 95-lt 94-le. Väikest tõusu oli märgata tekstiil-, naha-, paberi- ja kummitööstuses, vastavate indeksite liikudes 61-lt 62-le, 84-lt 87-le, 126-lt 132-le ja 760-lt 763-le. Mootorite valmistamises seevastu jätkus tagasimine. Indeks langes 416-lt

detsembris 404-le jaanuaris ja 397-le veebruaris. Elektri voolu tarvitamine 1935. a. esimese kahe kuu jooksul oli peagu võrdne 1934. a. jaanuarile ja veebruarile — 1,804 milj. kw-tundi.

Toetust saavate töötute arv tõusis kõrgeiseisul veebruaris, ulatudes 503 500-le. 20. aprilliks vähenes nende arv 459 000-le (ligikaudu jaanuari tasemeni), ületades ikkagi kauget 1934. a. veebruari taseme (351 000).

Väliskaubanduses kestis tagasimineku. Väljavedu vähenes märtsis 1 280 milj. frangile 1 328 milj. frangi vastu veebruaris (1 489 milj. fr. märtsis 1934). Kehvemaks kuuks väljaveo mõttes 1934. a. osutus juuli, mil eksporditi kaupu 1 351 milj. frangi väärtuses. Kuid seegi summa ületab käesoleva aasta märtsi arvu. Seega saavutas väljavedu märtsis uue madalseisu. Vähem tunduvalt kahanes sissevedu. Veebruaris veeti sisse kaupu 1 750 milj. frangi ja märtsis 1 717 milj. frangi eest (2 291 milj. fr. märtsis 1934). 1934. a. oli väiksemaks sisseveokuuks september — 1 653 milj. fr.

Suurmüügi hinnaindeks (kuine, juuli 1914 = 100) langes 349-lt jaanuaris ja veebruaris 344-le märtsis. Väikemüügi hinnaindeks (13 ainet, Pariis) langes ümmarguselt 10 punkti võrra kuus — 462 detsembris, 451 jaanuaris, 442 veebruaris ja 432 märtsis. Elumaksumusindeks, millise koostamisel on arvestatud kõiki töölisperekonna kulusid, seis 494 esimesel veerandil 1935. a. vastandina 504-le möödunud aasta viimasel veerandil ja 526-le esimesel kolmel kuul 1934. a.

Rahasummade ülekanded hoiupankade ja aktsiapankade vahel näitasid 142, 548 ja 267 milj. frangi suurust depositeid ülekaalu 1935. a. jaanuari, veebruari ja märtsi jooksul, kuid aprilli esimesel poolel väljavõetud pankadest ületasid deposite 94 milj. fr. võrra.

Üldiselt halvenes Prantsuse majanduslik olukord, mis aasta esimese kahe kuu jooksul põlnud kaugelki rahuldav, märtsis veelgi enam. Poliitilise olukorra kindlustus, kooskõla puudus rahvusvahelises rahanduses ja kaubavahetuse tõkestamine — need kõik on tegurid, mis halvavad Prantsuse majanduslikku tegevust.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIIVA

15. mail 1935. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	29 114 184,71	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	538 252,48
välisraha	4 937 487,92	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 609 105,86	a) pangatähed liikvel	36 171 046,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	5 972 769,20	valitsuse	10 752 397,38
põllumajandusl.	903 435,51	pankade	7 482 412,50
metsatööstusl.	16 575,55	teised	2 109 810,41
	6 892 780,26	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	5 080 784,18
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>			
valitsusele	800 000,—		
teistele*)	3 689 515,05		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 299 014,72		
6. Muud aktiivid — <i>Other Assets</i>	15 900 894,84		
	67 142 782,85		87 142 782,85

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 60,24%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 930 111,19
Includes Ek. 1 930 111,19 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE.

Marjade preservimise ja väljaveo küsimus.

Preservation and Export of Berries.

Meetod, mis võimaldas aiasaaduste preservimist, leiutati Prantsuses üle 100 a. tagasi. Järjest on preservimismeetodeid muudetud täiuslikumaiks ning vastavalt sellele on ka tõusnud preservitud aed- ja puuvilja tarvitamine. Peale sõja on see tööstusharu arenenud eriti kiiresti.

Inglise vedas sisse preservitud puuvilja ja marju järgmiselt tsentnerites:

1926	2 235 678
1928	2 609 087
1930	2 466 678
1932	3 220 000

Rõhuva osa sisseveetud preservitud puuviljast moodustavad lõunamaa fruktid. Preservitud marju veeti sisse aastas 40—60 000 tsentnerit ehk umbes 2% üldsisseveost. Sisseveetud marjade hulka kuuluvad mustad ja punased sõstrad, tikerberid, vaarikad, maasikad, kreegid ja mustikad, — marjad, millised meil kasvavad.

Veel kuni hilise ajani ei pandud Inglise

Marjasordid, pakkimisviisid, hinnad. —

a) Mustad sõstrad. Marjadest on kõige parem minek mustal sõstral. Seda tarvitatakse eriti rohkesti kookide (tart) valmistamiseks.

Sisseveetud mustad sõstrad vees (ilma suhkruta) on pakitud 5 ja 2 kg. plekk-toosidesse, kusjuures 5 kg. toosid pakitakse 10 tükki kasti ja 2 kg. 25 tükki kasti. Sisseveetud Prantsuse mustasõstra eest maksetakse praegu 42 š kuni 45 š per kast Londoni sadam tollitult.

Inglise mustasõstra suurkaubanduse hind, pakituna gallonilistesse toosidesse 12 tükki kasti, on 38 š per kast.

Marjad peavad preservituina olema terved.

Tasmaania mustsõstar suhkrusiirupis on pakitud 2½ ingl. naelalistesse toosidesse 24 toosi kasti; hind 12 š 6 pence'i per 12 toosi Londoni sadam.

ses küllaldaselt rõhku marjade preservimisele.

Ühenduses sisseveotollide kehtimapanekuga 1932. a. on Inglise marjade preservimine hakanud jõudsasti arenema ning selleks otstarbeks on asutatud terve rida vabrikuid.

Kaubanduses on Inglise tuntud kahte liiki preservitud marju: a) marjad kerges suhkrusiirupis ja b) marjad vees (suhkruta).

Marjad kerges suhkrusiirupis on pakitud väiksematesse plekk-toosidesse (1, 2, 2½ inglise naela) ning nad lähevad tarvitusse peamiselt magustoiduna või selle lisandusena.

Marjad vees on tavaliselt pakitud suuremaisse plekk-toosidesse (enamikus ühe galloni — 4.53 kg. — mahutusega). Sarnaselt pakitud marjad leiavad tarvitamist restoranide ja kondiitride poolt. Viimased tarvitaja-rühmad eelistavad veel preservitud marju seetõttu, et nad marjadele suhkrut võivad lisada oma äranägemise järele.

Kinds, Packing Methods and Prices of Berries.

b) Punased sõstrad. Punastel sõstardel on Inglise vähem minekut kui mustal sõstral ning neid tarvitatakse rohkem segamiseks teiste marjadega.

Punast sõstart vees pakitakse gallonilistesse toosidesse 6 toosi kasti. Praegune hind punase sõstra eest vees on 32 š 6 pence'i per tosin toosi Londoni sadam. Marjad peavad olema terved.

c) Vaarikad. Inglise vaarikaid vees pakitakse gallonilistesse toosidesse 6 toosi kasti. Hind 32 š 6 pence'i tosin toosi eest franko raudteevagun vabriku lähemas jaamas.

Tasmaania vaarika mass on pakitud gallonilistesse toosidesse, hind 28 š per tsentner Londoni sadam.

d) Tikerberid. Sisseveetud tikerberid (märk „Royal Green“) on pakitud gallonilistesse toosidesse 6 toosi kasti.

Tosina toosi hind 14 š 6 pence'i Londoni sadam.

Inglise tikerberid on pakitud samuti kui välismaa omad ning nende hind on 15 š 6 p. kuni 16 š 6 pence'i per 12 toosi franko vabrik.

Tasmaania tikerberid suhkrusiirupis pakitakse 5 naela 6 untsilistesse toosidesse à 12 toosi kastis, hind 15 š 6 pence per kast Londoni sadamas.

Lõuna-Aafrika tikerberid suhkrusiirupis pakitakse gallonilistesse toosidesse à 6 toosi kastis, hind 40 š 12 toosi eest.

e) Kreegid. Inglise kreegid pakitakse gallonilistesse toosidesse à 6 toosi kastis, hind 20 š 6 pence'i tosina toosi eest franko raudteevagun vabriku jaamas.

h) Mustikad. Mustikatel on eriti hea minek Põhja-Inglises, kus neid tarvita-

takse pirukate valmistamiseks. Viimasel ajal on neid Iiri vabariigi kõrval rohkesti veetud sisse Poolast.

Mustikaid pakitakse gallonilistesse toosidesse à 6 toosi kastis, praegune hind 30 š per tosin toosi Londoni sadam.

Olgu üldiselt tähendatud, et preservitud marjade hinnad muutuvad võrdlemisi vähe, mispärast eelpooltoodud hindu võib kasutada kalkulatsioonide tegemiseks.

Sisseveotoll. Sisseveotolliks kõigile

ülaltähendatud marjadele on Inglises, kui

a) marjad vees 25% ad valorem;

b) marjad suhkrusiirupis 15% ad valorem pluss vastav suhkrutoll.

Nagu eelpool tähendatud, eelistatakse siin marju vees. Kuna aga marjad siirupis võivad teistel turgudel, kindlasti aga siseturul, leida tarvitamist, siis oleks soovitatav preservida marju ka siirupis.

SOOME. Soome eksportöride ja importöride koostöö korraldamine.

Promotion of Cooperation between Exporters and Importers.

Arvestades uute olukordadega, mis tekkinud riikidevahelises kaubanduses sisse- ja väljaveo reguleerimisega kompensatsioonkaubanduse, tollide, kontingentide jne. abil, vajadusega leida uusi turgusid, et pääseda liig ühekülgsest suunatud kaubandusest; pidades silmas väiksemate ja teisejärguliste eksportartiklite turustamise arengut ja selle juures omatud kogemusi, mis tõendavad, et praegune müügi korraldus üksikartiklite kaupa ei ole sobiv ega kasulik — tõusis Soomes viimasel ajal päevakorraale küsimus, kas ja kuidas tuleks korraldada ümber praegust väliskaubanduse organisatsiooni. Oli kaalumisel eriliste vahetalitusaride asutamine, kes oleksid oma hooleks võtnud niisuguste väiksemate kaubaartiklite müügi välis-turgudel, mille turustamine üksikult kas ei ole tasuv, või jälle küllalt eduline, kuna müükide tsentraliseerimisel oleks saadud vabastada müügi muredest väiksemaid tootjaid, luua välis-turgudel paremat ja odavamalt müügi võrku, pidada teenistuses asjatundjaid, ajada kindlamat hinnapoliitikat jne. Ühenduses nende kavatsustega jõuti aga veel suurema küsimuse juurde — et kas ei saaks luua üldist koostööd eksportöride ja importöride vahel,

sest et teatud juhtudel oleks võimalik ja majanduslikult kasulik ühendada nii eksporti kui importi ühe keskuse kätte, eriti kui see sünniks ühe riigi piirides. Eksportöride poolt loodud müügiaparaat võiks olla importöridele ka odavamaks ja otstarbekohasemaks ostuaparaadiks või ümberpöörduks. Hõlpustusi oleks olnud oodata niisugusest koostööst praegusel plaanikaubanduse ajajärgul ka riigimajandust juhtivatele asutistele, kes kohustatud valvama väliskaubanduse tasakaalustamise eest.

Koostöö mõte leidis vastavais ringkonnis elavat vastukõla ja põhimõttelist poolehoidu. Asjast võttis kinni Vienti Yhdistys (Eksport Ühisus), kes hakkas seda asja arendama. Ühisuse juhatuse koosolekul 8. IV s. a., kus asuti põhimõtteliselt pooldavale seisukohale selles küsimuses, valiti läbirääkimisteks importöride organisatsioonidega võimaliku koostöö üle eriline toimikond (Ühisuse esimees Paasikivi, Procopé, Soome Panga president Ryti, H. Ramsay ja Ühisuse asjaajaja direktor Kahma), kes asus kohe läbirääkimistele importöride esindajatega. Läbirääkimised lõppesid põhimõttelise kokkuleppega koostöö korraldamiseks eks-

portöride ja importöride vahel Eksportühisuse raamides. Koostöö võimaldamiseks importöridega oli tarvis muuta Eksportühisuse põhikirja. See muutus teostati Ühisuse peakoosolekul 26. IV, millel juhatusse valiti ka 3 importöride esindajat (üldse juhatuses 32 liiget), millele peale muudatuste lõplikku jõustumist, mis toob kaasa juhatuse suurenemise, juure tahetakse valida veel 3 importöride esindajat.

TŠEHOSLOVAKKIA.

Teravilja küsimusi Tšehhoslovakkias. — Corn Growing in Czechoslovakia.

Tšehhoslovakkias on teraviljakaitse kehtitud juba aasta tagasi. Teraviljamonopoli kaudu on põllupidajale nende saaduste müük soodsate hindadega kindlustatud. Seetõttu oli karta üleproduktiooni ning põllupidajaid on küll üleskutsete ja muude kihutusabinõudega manitsetud põllupinda mitte suurendama, et valitsusel ei oleks vaja ettekirjutuse teel produktiooni normida, nagu seda on juba tehtud mitmel muul alal (seakasvatus, humalad, margariin jne.). Et jõuda selgusele, missuguseid tagajärgi see kihutustöö on andnud ning missuguste oludega tuleks monopolil tulevase saagi juures arvestada, korraldas riiklik statistika amet oma korrespondentide kaudu külvipinna liikumise hinnangu aprilli kohta, mis võimaldas ka võtta arvesse peale ületalvetamist ülesküntud ning uuesti külvatud maid. Tulemused on 1934. a. võrreldes järgmised.

	1935	1934	Vahe %
Talinisu	879	849	+ 3,5
Suinisu	87	92	- 6,4
Talirukis	978	977	+ 0,1
Suirukis	22	24	- 5,0

Praegu on veel lahtine selle koostöö konkreetne kuju, kuid eesmärgiks on võetud, nii nagu seda väljendas Ühisuse abijuhataja ja pidukõnes peakoosoleku järele — arendada Eksportühisuse organiks, kes koondab kogu Soome majandusliku jõu, niivõrd kui see puutub väliskaubandusse selleks, et saavutada väliskaubanduses suurimat majanduslikku edu.

	1935	1934	Vahe %
Talioder	6	5	+23,2
Suioder	645	661	- 2,4
Kaer	792	797	- 0,7
Mais	94	90	+ 4,9
Raps	2	1	+66,3
Lina	11	9	+17,2
Varajane kartul	41	39	+ 3,7
Hiline kartul	712	709	+ 0,4

Nagu sellest näha, ei osutu külvipinna suurenemine monopolile hädaohlikuks, nagu seda kardeti mõneltpoolt. Osalt on see loomulikkude piiride ja osalt kihutustöö tagajärg. Et aga siiski teataval määral siin ekspansioonile veel võimalused olemas, näitab lina ja rapsi külvipinna suurem tõus, mida on siin kõigiti õhutatud sisemaa lina- ja margariinitööstuse huvides.

Mis puutub viljade seisukorda, siis on see viimaste öökülmade tõttu halvenenud. Talinisu ja -rukis on kasvus jäänud maha. Juba kõrdelõõnud rukis on külmanud ning niidetakse loomatoiduks. Samuti on kannatanud põlluhein, eriti punane. Täpsad andmed kahjude kohta veel puuduvad.

LEEDU.

Mõisamaade jaotamisest Leedus 1919—34. a.

Parcelling of Landed Estates in Lithuania 1919—34.

1919—34. a. (incl.) on partselleeritud mõisamaad jaotatud järgmiselt:

37 728 asunikule antud pärisomanduseks 353 385 ha maad, sellest kuni 2 ha — 1 253 käsitöölisele antud 2 331 ha; kuni 2 ha — 3 283 mittekäsitöölisele — 5 572 ha; 2—8 ha — 9 135 asunikule 52 811 ha; 8—20 ha — 23 551 asunikule 279 375 ha ja üle 20 ha — 506 asunikule — 13 296 ha.

Peale selle on pärisomanduseks antud maad 24 830 väikemaapidajale 35 998 ha; 7 789 linnakrunnikule 3 265 ha; 192 kogudusele 1 579 ha, 481 kalmistule 380 ha; 52 meiereile ja kaitseliidule 601 ha. Seega üldse antud maad pärisomanduseks asunikele ja teistele 445 208 ha.

Antud maad kasutamiseks: riigiasutistele — 1 260 algkoolile 3 866 ha ja teistele

A.-S.
Rumberg, Tuberg & Ko

S. Kloostri tän. nr. 22/18
Telefon 438-43, 438-45